

Ægtefælle forlader den Anden, og hvad der særlig i denne Kombination bliver Spørgsmaal om, at Hustruen forlader Manden. Til det rent Faktiske, at hun gaar sin Vej, at knytte visse bestemte Retsvirkninger, Retsvirkninger, som efter deres Beskaffenhed nærmest maa betragtes som Retsfordelse, forekommer mig at være meget betænkeligt, og jeg negter ikke, at det forundrer mig ikke lidet, at ærede Rigsdagsmænd, som jeg forresten maa antage hylde det, at man skal holde stærkt igjen med Hensyn til Opløsning af Ægtefæder og deslige, kunne tale for et saadant Forslag. Det forekommer mig, at man maa holde paa, at det er en Forpligtelse for Ægtefællerne at fortsætte Samlivet, en Forpligtelse, som de legalt ikke kunne fritages for undtagen gennem Separation. Nu er det ganske vist saaledes, at man lidt ser, at Samlivet hæves, og jeg skal heller ikke negte, at det ofte kan være undskyldeligt; men Lovgivningen kan dog aldrig legalisere det. Der var en æret Taler (Claubi), som udtalte, at han ikke vidste, om det var lovligt eller tilladeligt; men han vidste dog, at det blev taalt. Jeg tror, man med Hensyn til dette Spørgsmaal maa svare, at en vilkaarlig Ophævelse af Samlivet fra nogen af Parternes Side ikke er lovlig; det maa betragtes som en Ulovlighed, som en retsstridig Handling, og det vil vise sig ogsaa derved, at det i Almindelighed vil give den anden Part Ret til Skilsmisse, idetmindste naar en vis Lid er gaaet. Men en anden Ting er det, om det vil være rigtigt at tvinge ved Magt eller anden Tvangsanvendelse Ægtefællerne til at fortsætte Samlivet; det gjør vor Lovgivning ikke, og i den Henseende gjør den vistnok ret. Der findes fremmede Lovgivelser, f. Ex. den franske, i hvilke det ligesom er Regel, at Manden kan hente Konen tilbage ved Politiets Hjælp, naar hun er løbet fra ham; men en saadan Ordning af Forholdet er vistnok inhuman og uhensigtsmæssig, og jeg finder det, som sagt, fuldstændig rigtigt, at vor Lovgivning ikke gjør det — vi tvinge ikke Konen til at vende tilbage —; men jeg mener ved Siden deraf, at man maa fastholde, at i og for sig er det et lovstridigt og retsstridigt Forhold, at den ene Ægtefælle udenfor Lovgivningens Betingelser for Separation og Skilsmisse forlader den anden. Der er derfor i mine Tanker en meget stor Betænkelighed ved dette Ændringsforslag, og det er derfor, jeg meget bestemt maa fraraade Thinget at vedtage det; jeg maa overhovedet

reservere min Stilling til Lovforslaget i dets Helhed, isald saadanne Ændringer skulde blive vedtagne, og vi derved komme til at skabe et nyt juridisk Væsen. Ved Siden af fraskilte Ægtefæller og deres Retsforhold, og fraseparerede Ægtefæller og deres Forhold skulde vi da have et tredje, dermed fuldkommen lige i Rang staaende Forhold, nemlig Ægtefæller, der vilkaarlig have ophævet Samlivet og deres Retsforhold. Jeg tror derfor, at dette Ændringsforslag maa fraraades, og det ogsaa af praktiske Grunde — ganske bortset fra disse Indvendinger, som man maaste kunne kalde mere principielle — fordi det, ogsaa medens Samlivet bestaar, vil i mange Tilfælde bringe sin Nytte, at Retsforholdet er ordnet paa den i Lovforslaget foreslaede Maade, Noget, jeg tidligere stadig har fremhævet. Jeg har nemlig aldrig sagt, at den Regel, at Hustruen selv raadede over sit Ærkerhverv, Ingenting betød, saalænge Samlivet fortsattes mellem Ægtefællerne. Det har jeg slet ikke sagt. Jeg har sagt, at den havde sin vigtigste Betydning i de Tilfælde, hvor Samlivet var ophævet, men jeg har udtrykkelig fremhævet, at den efter min Mening ogsaa havde sin Betydning, naar det ægteskabelige Samliv bestod. Jeg har fremhævet, og det skal jeg igjen minde om, at det vistnok er en urigtig Forestilling, naar man tror at kunne raisonere saaledes, at man siger: Naar Samlivet finder Sted og er, som det bør være, saa er det aldeles ligegyldigt, om der er nogen retslig Ordning, thi saa vil der aldeles ikke blive Spørgsmaal om det. Det tror jeg ikke, og jeg kan ikke sige Andet, end at jeg i den Henseende tror at have en meget stor Erfaring for mig; jeg har næsten den hele Verdens Erfaring for mig. Der er mig bekendt ingen Steder, hvor man slaar sig til Ro med det Raisonnement: „Naar et Ægteskab ikke er, som det bør være, bliver der aldrig Spørgsmaal om en retslig Ordning mellem Ægtefællerne, og derfor have vi ikke nogen retslig Ordning i saadanne Forhold“. Det gaar nemlig ikke an; der maa være en retslig Ordning, som staaar bagved. At der naturligvis, naar der er Harmoni i et Ægteskab, i Reglen ikke vil spørges om, hvilken den retslige Ordning er, at man vil lade sig bestemme af andre Impulser og Motiver i de enkelte Tilfælde, hvor der skal handles, er en anden Sag; men der maa dog staa en retslig Ordning bagved, som man kan støtte sig til og behandle Forholdene efter, naar der opstaar Uvi-